

zaaknummer 2012T894

25 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven.

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de broedercongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 oktober 2012. Op 8 januari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. J.L.R. Kenens, advocaat te Leiden.

Op 30 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn partner, [naam], en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Geraads, voornoemd. Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], Overste van de Broedercongregatie van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten, en [naam], lid van de Broedercongregatie van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van zes kinderen. De vader van klager was alcoholist en moeder was thuis werkzaam als prostituee. Op last van de kinderrechtster is klager op [instelling] geplaatst. Klager heeft op [instelling] gezeten van 24 augustus 1967 tot 27 juni 1970.

Hoewel klager het in het begin zwaar had op [instelling], begon hij het na een tijdje te waarderen. Klager kreeg er altijd goed en genoeg te eten en hij kon er veel sporten.

Klager werd geplaatst in groep 4. Aangeklaagde was toegevoegd aan de leiding van groep 4. Klager herinnert zich aangeklaagde als een heel grappige man. Aangeklaagde las 's avonds verhalen voor en kon daarbij geestig uit de hoek komen. Ook surveilleerde aangeklaagde vaak op de slaapzaal van groep 4.

Toen klager net op [instelling] was is er iets gebeurd waarvan klager denkt dat dit de aanleiding was voor het latere seksueel misbruik.

Klager lag in zijn bed. Terwijl de andere kinderen sliepen, was klager aan het masturberen onder de dekens. Aangeklaagde stond opeens naast het bed van klager. Aangeklaagde zei niks, pakte klager bij de kin en nam hem mee naar een klein kamertje. In dat kamertje is geen woord gesproken. Aangeklaagde heeft klager heel doordringend aangekeken met zijn donkere ogen.

Enkele maanden na de aankomst op [instelling], waarschijnlijk begin 1968, zat de groep gezamenlijk aan de broodmaaltijd. Klager hield niet zo van vleeswaren. Meestal probeerde klager met iemand anders te ruilen, maar dit keer wilde niemand dat. Vervolgens vroeg klager aan een leidster 'Zou u mijn worst willen hebben?' Hoewel de rest van de jongens lacherig reageerde, gaf de leidster aan deze opmerking een seksuele interpretatie en reageerde hysterisch. Aangeklaagde kwam naar klager en vroeg hem de opmerking te herhalen. Klager deed dit en werd vervolgens door aangeklaagde aan zijn oor getrokken en de zaal uitgesleurd. Klager werd in het cachot tegenover groep 2 gezet met de deur op slot. Het cachot was inpandig en had geen ramen, sommigen noemden het ook wel een kast. De jongens onderling noemden het 'het cachot'.

Na lange tijd kwam aangeklaagde weer terug. Hij pakte klager bij de kin en vroeg hem nogmaals te herhalen wat hij had gezegd. Klager herhaalde dit nogmaals en werd vervolgens hard, met de buitenkant van de hand, tegen zijn hoofd geslagen. Klager viel hierdoor tegen de bank en de muur. Vervolgens ging klager op deze bank zitten of liggen. Aangeklaagde kwam naast hem zitten en begon over het incident van enkele maanden eerder, waarbij hij klager betrapte tijdens het masturberen. Vervolgens zei aangeklaagde dat klager moest gaan staan met zijn gezicht naar de muur. Aangeklaagde trok toen de broek van klager naar beneden en betastte van achteren het geslachtsdeel van klager. Op enig moment heeft aangeklaagde zijn eigen geslachtsdeel uit zijn broek gehaald. Hij heeft met zijn ontblote geslachtsdeel tegen klager aan staan rijden. Aangeklaagde heeft zijn geslachtsdeel tegen de anus van klager aangeduwd, maar is niet naar binnen gegaan. Vervolgens moest klager weer op het bankje gaan zitten, met de broek nog naar beneden. Aangeklaagde kwam naast klager zitten en probeerde de penis van klager stijf te krijgen. Dit lukte niet. Klager kan zich herinneren dat hij vreselijk angstig was. Aangeklaagde is uiteindelijk gestopt en heeft klager gedwongen hem te bevredigen. Klager moest aangeklaagde aftrekken. Opeens stopte aangeklaagde en stond kwaad op. Hij heeft klager nog kwaad aangekeken en heeft de ruimte verlaten.

Klager heeft in totaal drie dagen in het cachot gezeten. Hij mocht er alleen uit om naar school te gaan. Verder kreeg klager zijn eten in het cachot. Terwijl klager daar zat was hij heel erg bang dat aangeklaagde hem nogmaals zou komen bezoeken.

Klager schaamde zich over hetgeen hem was overkomen en durfde niet aan de andere jongens te vragen of zij dit ook hadden meegemaakt.

Klager weet zeker dat hij is misbruikt door aangeklaagde. Hij heeft de naam van aangeklaagde altijd onthouden. Klager weet niet meer precies hoe aangeklaagde eruit zag. Op internet heeft hij foto's gevonden van een broeder waarvan hij dacht dat het aangeklaagde zou zijn.

2.2. Klager had bij plaatsing op [instelling] een schuldgevoel: hij was daar geplaatst omdat hij het thuis niet goed had gedaan. Het seksueel misbruik zag hij als straf en bevestiging van het feit dat het zijn schuld was. Hij heeft zich na het gebeuren afgezet tegen de leiding en vertoonde obstinaat gedrag. Hij voelde een wantrouwen tegenover de broeders.

Het gebeurde wel vaker dat jongens enige tijd niet in de groep waren. Ze waren dan bijvoorbeeld weggelopen, ziek of opgesloten. Er werd onderling niet over gesproken, alleen met de veelbetekenende vraag : ‘Zo, in het cachot gezeten?’

Klager heeft nooit tegen iemand van de leiding durven vertellen wat er was gebeurd. Hij heeft voor zichzelf besloten om zo ver mogelijk bij de broeders vandaan te blijven. Klager heeft veel gesport.

Op zijn vijftiende is klager op eigen verzoek terug gegaan naar zijn ouders. Dit bleek niet meer te gaan. Vervolgens is hij op eigen verzoek geplaatst op jongensinternaat [naam] in [plaats]. Op zijn negentiende is hij van daaruit in militaire dienst gegaan.

Naast gevoelens van schaamte voelt klager ook veel woede en angst om niet geloofd te worden. Klager geeft aan niet tegen onrecht te kunnen en hij kan slecht omgaan met gevoelens van onmacht.

Klager is op 19-jarige leeftijd getrouwd. Op zijn 23^e is klager alweer gescheiden. Uit dit huwelijk zijn twee dochters geboren. Klager heeft een goed contact met zijn dochters.

In 1982 is klager voor de tweede keer getrouwd. Dit huwelijk is in 2009 ontbonden. Zijn toenmalige echtgenote heeft hij wel verteld over het seksueel misbruik, zijn ellendige thuissituatie en zijn verblijf op [instelling] en [jongensinternaat]. Het seksueel misbruik was een groot issue in zijn huwelijk, waardoor het huwelijk uiteindelijk is gestrand.

Klager is met zijn ex-vrouw naar [plaats] geweest en heeft daar het dossier gelezen over zijn verblijf op [instelling] en in [plaats]. Nadat hij en zijn ex-vrouw het dossier hadden gelezen, geloofde zij wat klager was overkomen.

Twee jaar geleden is klager vier weken opgenomen geweest. Hij heeft toen niet gesproken over het seksueel misbruik. Klager wilde tot rust komen.

Sinds drie jaar heeft klager een nieuwe relatie. Hij wil dat deze relatie wel gaat werken. Hij hoopt dat hij zijn toekomst na het doorlopen van de procedure prettig kan indelen.

Klager heeft zijn huidige partner verteld over hetgeen hem is overkomen op [instelling]. Zij is op internet gaan zoeken en heeft contact gehad met klasgenoten van klager. Toen ging de beerput open, ook omdat de Commissie Deetman steeds vaker in het nieuws was.

2.3. Klager wil graag zijn verhaal doen en gehoord worden. Hij wil dat de congregatie en meer in algemene zin de Rooms Katholieke Kerk weet van het misbruik dat hem is overkomen. Klager hoopt dat alle verhalen van alle slachtoffers ertoe leiden dat dit soort misstanden in de toekomst niet meer kunnen voorkomen.

Daarnaast hoopt klager dat de klachtenprocedure hem uiteindelijk rust geeft in zijn leven en hij zijn ervaringen op [instelling] een plek kan geven.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Overste heeft mr. Kenens een reactie opgesteld. In deze reactie stelt mr. Kenens als eerste dat als klager het slachtoffer is geweest van seksueel misbruik dit zeer wordt betreurd door de broedercongregatie, maar de broedercongregatie kan niet alleen op basis van de verklaring van klager aannemen dat het gestelde misbruik daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Mr. Kenens constateert dat steunbewijs ontbreekt. Klager heeft verklaard dat hij werd opgesloten in een cachot tegenover groep 2. De broedercongregatie stelt zich op het standpunt dat in de tijd dat klager op [instelling] verbleef er al geruime tijd geen cachots meer aanwezig waren. Tegenover groep 2 bevond zich ook geen andere ruimte die kon worden afgesloten. Tenslotte was opsluiting verboden en paste dit niet binnen het beleid op [instelling].

Voorts wordt namens de broedercongregatie gesteld dat aangeklaagde geen groepsleider was van groep 6 en dat hij ook nimmer verantwoordelijk is geweest voor groep 6. Daarnaast had aangeklaagde geen donkere ogen, maar lichte, blauwe ogen. Tenslotte las aangeklaagde alleen de allerkleinsten voor. Het lijkt de broedercongregatie dat er sprake moet zijn van een

persoonsverwisseling. De broedercongregatie wil klager behulpzaam zijn bij zijn zoektocht naar degene die de ontuchtige handelingen zou hebben gepleegd.

De broedercongregatie stelt zich op het standpunt dat het enkel noemen van een naam onvoldoende is voor het gegrondverklaren van een dergelijke beschuldiging en het erkennen van het seksueel misbruik dat klager is aangedaan.

Ter zitting wordt namens de broedercongregatie een pleitnota overgelegd, waarvan de inhoud luidt, kort weergegeven:

- de seksuele handelingen kunnen niet hebben plaatsgevonden in een cachot;
- aangeklaagde was groepsleider van groep 1 en niet van groep 4 of 6;
- de uiterlijke beschrijving van aangeklaagde klopt niet;
- het steunbewijs van [naam] ziet niet op seksueel misbruik;
- verklaring van [naam] berust niet op eigen wetenschap;

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager door aangeklaagde is meegenomen naar 'het cachot', zoals dit door klager wordt genoemd. Waarna hij daar door aangeklaagde aan zijn geslachtsdelen is betast, teneinde bij klager een erectie te forceren. Toen dit niet lukte heeft aangeklaagde klager gedwongen hem af te trekken. Een en ander zoals hiervóór onder 2.1. (zakelijk) weergegeven.

Door de congregatie is betwist dat er in de tijd dat klager op [instelling] verbleef nog cachots waren. Bovendien was het in die tijd verboden om kinderen op te sluiten.

De Klachtencommissie overweegt dat er in het verleden op [instelling] cachots waren en dat het niet ondenkbaar is dat de jongens onderling nog steeds de term 'cachot' gebruikten voor de ruimte waarin zij werden opgesloten. De formele bestemming van de ruimte was wellicht een andere dan waarvoor deze in de praktijk werd gebruikt.

Voorts snijdt het betoog van de congregatie dat het verboden was om kinderen op te sluiten en dat derhalve het verhaal van klager niet kan kloppen, naar het oordeel van de Klachtencommissie geen hout. Immers het enkele feit dat ergens een verbod op ligt, biedt nog geen zekerheid dat het ook niet gebeurt.

Voorts heeft de congregatie betoogd dat er sprake is van een persoonsverwisseling vanwege de omschrijving van aangeklaagde, de getoonde foto's en het feit dat aangeklaagde groepsleider was van groep 1.

De Klachtencommissie is van oordeel dat klager steeds heeft verklaard over broeder [naam]. Het feit dat de foto's die klager heeft gevonden op internet niet van aangeklaagde blijken te zijn, impliceert niet dat het misbruik niet gepleegd kan zijn door aangeklaagde. Klager was

ten tijde van het misbruik jong en het is voor te stellen dat klager aangeklaagde niet meer precies voor de geest kan halen, terwijl wel de juiste naam van de desbetreffende broeder in zijn geheugen gegrift staat.

Tenslotte betoogt de congregatie dat het misbruik niet door aangeklaagde kan zijn gepleegd, omdat hij niet op groep 4 of 6 stond. Dit argument overtuigt de Klachtencommissie niet. Het is de Klachtencommissie regelmatig gebleken, dat groepsleiders rouleren, assisteren of invallen op andere groepen.

De Klachtencommissie is derhalve overtuigd geraakt dat hetgeen klager schetst heeft plaatsgevonden. In de eerste plaats door de authentieke en geloofwaardige wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Bovendien wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam] zoals blijkt uit het formulier 'Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs' bekend onder 2012T778 en van [naam] (2012T913) alsook de klachten van [naam] onder nummer 2012T883 en van de [naam] onder nummer 2011T581.

Daarnaast heeft klager reeds in 1985 –dus lang voordat deze problematiek in de media kwam– zijn tweede echtgenote alsook, later, zijn huidige partner verteld over het seksueel misbruik door deze aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de broedercongregatie Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 25 juni 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en mevrouw W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.